

INSTITUTT FOR SPESIALPEDAGOGIKK
Det utdanningsvitenskapelige fakultet
Universitetet i Oslo

HJEMMEEKSAMEN
LSS4200 Lese og skrivevansker
Høst 2012

Leveres ut 3. desember 2012 kl 0900
Innlevering 5. desember 2012 kl 15.00 til Institutt for spesialpedagogikk, 4. et. rom 434

Ta utgangspunkt i case Per under. Velg èn av følgende to oppgaver:

- 1. Tenk at Per går på 5. trinn. Beskriv elevens lesevansker med utgangspunkt i teori om tidlig leseutvikling, dysleksi, inkludert mulige bakenforliggende vansker.*
- 2. Oppgi selv alder eller årstrinn for Per. Beskriv et lesemetodisk opplegg, med begrunnelser i relevante teorier.*

CASE PER:

Skolen ønsket hjelp til å utvikle gode tiltak for Per. Her er noe informasjon om gutten, på grunnlag av enkel lesekartlegging, observasjon av lesing og samtaler, slik dette kan gjøres på en skole – før en mulig henvisning til PPT:

Screeningsprøve:

Ordkjedetest – en prøve på automatisert, ortografisk ordavkoding.

Han arbeidet langsomt med oppgaven, leste litt fram og tilbake i ordrekkene, og sjekke noen ganger en og en bokstav. Resultatet tilsvarer et svakt lesenivå for en 3. trinns elev.

5. trinn stanine 1 (5 % svakest innenfor eget årstrinn)

3. trinn stanine 2/3 (10-15 % svakeste innenfor 3. trinns nivå)

Kvalitativ og dynamisk kartlegging:

A. *Fonologisk bevissthet*

- a) **Rim:** Klarer noen rimoppgaver, men stopper opp når det blir mange ord å sammenligne samtidig.
- b) **Fonologisk analyse:** Klarer å dele opp noen enkle tre lydsord i enkelte lyder, men må konsentrere seg når han gjør det. Når det blir to stavelser i ordene stopper det opp for han.
- c) **Fonologisk syntese:** Han klarer også å trekke sammen noen lyder til ord, men kun når det er tre lyder. Når det blir lengre ord stopper det opp for han.
- e) **Subtraksjon av orddele:** Han klarer å dele opp sammensatte ord, når delene har et innhold: ”hva blir igjen av lastebil, når jeg tar bort laste”, osv.
- f) **Subtraksjon av stavelser og lyder:** Han klarte ikke å ta vekk stavelsesdeler eller enkeltlyder.

De ble imidlertid noe lettere å gjennomføre, når jeg ga visuell støtte i form av små gule lapper, der noe ble tatt bort fra ordet (post it). Når han skulle høre hva som ble igjen av blåser, når man tar bort blå – kunne det hjelpe å legge en lapp, der den manglende delen hører hjemme. Dette kunne gjøres på varierende måter – med ulike støtte.

blå -

Ordlesing

Lydrette vanlige ord gikk greit, så lenge det var en stavelse i ordene og enkle konsonant-vokalforbindelser. Ord med fem eller flere bokstaver, to stavelser eller flere - manglet leseflyt og stoppet gradvis opp.

Ordet føle – ble lest som føll. Når jeg la ned to lapper og klappet ordet først – kunne han klare å se at det sto føle og ikke føll. Ved konsonantforbindelser ble det småstopp hele veien, for å mestre syntesen i ordet prat (p – r- at).

Non-ord, som ikke bærer mening, ble lest omtrent på samme måte som de vanlige lydrette ordene. Lesingen var preget av noe mer anstrengelse – og noe gjetting fordi ordene jo var ”rare”. Ordet nep – ble nepp. Han prøvde å finne et meningsfylt ord istedenfor å lydere dem ut på en sikker måte.

Ikke-lydrette og vanlige ord ble lest raskt i starten. Det virket som han gjenkjente de lett og uanstrengt de aller enkleste, slik som jeg, og osv., men så ble det brått stopp, når ordene ikke lenger var så vanlige eller ble mer kompliserte å lese.

Det var mest ord som bil og båt, sammen med jeg og og o.l., som var greit å lese med flyt.

Generelt om lesingen

Han har knekt lesekode og mestrer enkel lyderingsteknikk, med konsentrasjon, tydelige munnbevegelser og noe visking.

Han leser mye likt slik som en elev på 2. trinn kan gjøre, en tid etter at lesekode er knekt.

Han brukte imidlertid ikke pekefingeren som støtte for sin lesing, slik en begynnerleser på lavere trinn vanligvis gjør.

Han hadde heller ikke tilgang på bilder ved siden av hvert ord, som kunne støtte han i ordgjenkjenningen.

Mulige bakenforliggende vansker

Disse er å gjenta fire ord i rekker og å gjenta hele setninger etter prøveleder på en språkprøve (Språk 6 – 16) var vanskelig. Det muntlige språket virket normalt i samtaler, grei å forstå og forteller greit om ting.

Lærere kan fortelle at selv om det er en grei elev å ha i klassen, kan han være noe urolig og ukonsentrert i timene. Han må ofte ut en tur i timene og røre på seg når elevene skal arbeide med oppgaver.

Sterke sider

Eleven er flink til å gjøre rede for seg, åpen og tillitsfull og tar gjerne kontakt med andre. Han er praktisk dyktig og flink i idrett. Han liker derfor gymtimene aller best.

Motivasjon

Eleven er klar over sine lesevansker, men har ikke noe umiddelbart ønske om å motta leseundervisning, når det presenteres som et tilbud. Han sier at det ikke er så viktig å lære å lese, fordi han skal drive med idrett når han er ferdig på skolen.

*****

INSTITUTT FOR SPESIALPEDAGOGIKK og
PEDAGOGISK FORSKNINGSINSTITUTT
Det utdanningsvitenskapelige fakultet
Universitetet i Oslo

HJEMMEEKSAMEN

LSS4200 Lese og skrivevansker

Leveres ut 16. november 2010 kl 0900

Innlevering 18. november 2010 kl 14.00 til Pedagogisk forskningsinstitutt, 5. et.

Oppgave:

Den nye kontaktlæreren til Edvard på 5. klassetrinn er bekymret for hans lese- og skriveferdigheter. Han skårer tydelig under kritisk grense på kartleggingsprøvene. Han gjør det svakt både på deltestene som undersøker avkodningsferdigheter og de som undersøker leseforståelse. Hun har tatt dette opp med Edwards foreldre som er bekymret for at lesevanskene skal ødelegge skolegangen hans. De sier at han ikke liker leselekser og at det ofte må mye mas og kranling til for å få ham til å gjøre de. Foreldrene tror at den uheldige lærersituasjonen som Edwards klasse hadde på småtrinnet (1-4), med stadige vikarer, kan være årsaken. Ellers opplever kontaktlærer ham som en grei gutt som har flere venner på trinnet.

Drøft med utgangspunkt i teori og forskning hva som kan være årsaken til Edwards vansker og hva en kan gjøre for å bedre både leseferdighetene og skolesituasjonen til Edvard.

INSTITUTT FOR SPESIALPEDAGOGIKK og
PEDAGOGISK FORSKNINGSINSTITUTT
Det utdanningsvitenskapelige fakultet
Universitetet i Oslo

HJEMMEEKSAMEN

LSS4200 Lese og skrivevansker

Leveres ut 12. desember 2011 kl 0900

Innlevering 15. desember 2011 kl 14.00 til Institutt for spesialpedagogikk, 4. et. rom 432

Oppgave:

Maren

Maren er ei hyggelig jente i 3. klasse som sliter med lesingen sin. Hun gjorde noe fremgang i starten av leseopplæringen, men testing nå, i slutten av 3. klasse, viser at det er en del bokstav-lydkorrespondanser hun ikke kjenner til. Selv om hun gjenkjenner og dermed leser flere ord, er hun ikke i stand til å lese ukjente ord eller fagtekster. Hun forstår ikke så mye av det hun leser og kan ikke sies å ha funksjonelle avkodingsferdigheter i forhold til klassetrinnet sitt. Hun har også betydelige vansker med fonologiske bevissthetsoppgaver som å lytte ut første og siste lyd i ord, eller si hva som blir igjen av et ord hvis en tar bort en lyd (fonem). Hun skriver nesten ingenting.

Oppgave:

Drøft, med utgangspunkt i teori og forskning, mulige bakenforliggende årsaker til Marens lesevansker. Beskriv også, og begrunn, et mulig pedagogisk opplegg for henne.